

הקולונל ברח לאמריקה

האדורח האמריקני מחשבי (222 ע') — משה יעקב בן-גביראל — מסדה (800 פרוטות). חבוק מחשבי הוא גבר בעל צורה מריר בעת כמעט, נושא משקפים משובצים במסגרת זהב (שהיו נושאים חדיר מעל גב חטמו, למרות היותו חרומף) ששער ראשו לא היה משופע ביותר, רוק בעל הספריה הגדולה (והיחידה) בכפר הגיבורים. מלבד זאת היה קצין בצבא הגרמני בימי מלחמת העולם הראשונה והביא משם שני אותות זכרון חשובים שנרכשו בדרך משונה: כתב אישור שהקצין חבוק מחשבי לא קיבל את צלב הברזל כאות כבוד, שניתן לו כאשר הותקף רגשות אנטי צבאיים, בימי המהפכה, אחר בריחת הקיסר וילהלם ומונוקל שהשיג בדרך משונה עוד יותר בחפירות וורדון: כשנפגע כובע הפלדה שלו, חבש כור בע של שבוי צרפתי, יצא אתו למקום מסוים בו ישב אותה שעה יורש-עצור פלוגי לבית אלמוני, שהיה קולונל במפקדה הראשית, כש' עתון לפניו, מונוקל בעינו ומכנסיים הלויים על ו שבכותל. אך למראה הכובע הצרפתי (שעל מחשבי) טעה טעות גמורה בכל המצב, חשב שהאויב פרץ את הקוים. יורש-העצור הקים צעקה, השיר את המונוקל מעינו נמלט לעורף המטה הכללי (מקום אשר בדרך כלל לא יגיע אליו אויב).

אולם מחשבי הצטיין במיוחד בפעילותו לטובת הכלל בכפר הגיבורים (שמנה כשמונים נפס, כולל ילדים וקנים). אחר שנכשל בבחירות לועד הכפר בהסתמכו על מצע עשרת הדברות, החליט כי על הכפר לספק לעצמו את קמחו, לגדל חיטה בממדים נרחבים. אך כפרדסן זהיר ביכר כי אחרי יורעו והחיתה, הסתפק בהריסת הקיר המבדיל בין שני חדרי ביתו, רכש חיטה מאי כר שנדלדל בכפר שכן והפך את ביתו לאסם.

יעקב בן-גביראל
חבש כובע של שבוי

בכל זאת נאלץ להשתלם בחקלאות, למד לשם כך את השפה הפורטוגזית (בכדי לאפשר לעצמו קריאת "ספר לימוד החקלאות" בארזה שפה). מומחה שנודמן לכפר הסביר כי החיטה היא מסוג ירוד, ההיר את מחשבי כי תישרף (מחמת חמימותה הטבעית המתפתחת מאליה) אם לא ידאג לנעור גרעיניה. מחשבי מצא פתרון קל: שיגר מכתב לבור לשל הבריטית, הודיע, כאלמוני, על מח' בוש נשק חם באסמו.

התוצאה: יחידת צבא הקיסרית נסתייעה ביחידת בידואים שכירים, הפכה כל גרייר חיטה, לא מצאה כמובן דבר, אך הצילה את חטתו של מחשבי. מי נולד בקורסיקה? כך נמשכים תע' לוליו של חבוק מחשבי על פני 222 עמודי ספרו של בן-גביראל, שנולד לפני 60 שנה בווינה, בירת הממלכה האוסטרו-הונגרית, בשם אויגן הפליך, הפך קצין צבא ומפקד יחידה אוסטרית בירושלים בימי מלחמת העז' לם הראשונה.

בדומה למרצו האינסופי כמעט של מחשבי לא נח בן-גביראל מימיו, פרסם אלפי מאמרים, 15 ספרים (הידוע ביותר בארץ: שוועים ב' רושלים) הטיפף לפאן-אסיאתיות, דרלואמיות, אחדות המרחב. בינתיים הספיק לשמש גם, ב-25 השנים האחרונות, כעיתונאי חוץ לגדור לות סוכנויות הידיעות באירופה המרכזית, לשרת במשטרה הארצישראלית, בצבא הברי' טי (בימי מלחמת העולם השנייה), בצה"ל כמפקד מחנה שבויים ערבים.

בהמור בלתי שכיח מגולל בן-גביראל את פרשת עסקיו של גיבורו, מחשבי, מספיק, אגב אורחא, לעקוץ עקיצה רבה עתונאי חוץ טרום-מינתיים, סקרנים שחשו לכל מאורע בכפר ארצישראלי ינדה, מתעכב על א. ו. אסטלר (למען השם, לא להחליף אותו ביריבו ומתחרו א. ק. קסטלר) החש לכפר כאשר מחשבי מארגן פעולת תגמול נגד שכניו הבידואים שחטפו את הרוקח הכפרי ודורשים דמי כופר גבוהים.

התיאור, המזכיר במידה רבה עתונאי חוץ בעל שם דומה, (ארטור (גנבים בליה) קסט' לר): איש צעיר, שתי ידיו בכיסיו, סיגריה בפיו, בלי כובע לראשו, תסרוקת עשויה למשעי וקדקודו נטוי קצת לפנים, עניבה סס' גונית דוקרת עינים. למרות שטרם חיבר או את ספריו המפורסמים — יונגורס והמטינור (רמו ליוני והקומיסטאר) וחבטות בליה (גנבים בליה) היה טיפס במידה מרובה, לא הבין לרמו מחשבי על הקורפורל מקורסיקה. הסיבה: הוא עמד באותו זמן בקריאת דבריו מי העולם של וולס, אך הגיע רק לתקופת המל' חמות בין ספרטה לאתונה, טרם ידע את נפוליון.

בגד כפת חובב מוסיקה. גידול צב' רים מגולחי קוצים, טיפוח חיה קרחת, ירוקת עור וירוקת-כל, המתגלה ככלב צבוע שמ' כרה למחשבי עלידי ג'נטלמן יווני בקהיר בשם מלוכלכן סמרטוטים תחת השם הור' אולוגי קאנינוס פרד, מלחמת יחיד בעזרת רוחות מחים בבגדפת, שכן חובב מוסיקה, המשמיע תמידית בלדה איומה על בידואים ונערה, הם רק הקדמה להופעתו החיונית של החפר מחשבי פ/60001 ביחידה ארצישראלית בצבא הבריטי.

אחר שעמום מתמיד שנבע מעיון בכתבי סופרים מכובדים הרוקמים את עלילותיהם סביב דרישין בין חנווני מכלת תלאביבי ללקוחתו או אכר רחובותי עם פועלו הער' בי, יצא בן-גביראל בספר קל, משעשע, מר' תק, העלול להמיט שואת צחוק על קוראיו אפילו בימי החורף הצוננים.

חגים ישינים, תוכן חדש

מועדי ישראל (142 ע') — הוצאה לעם 4.500 ל"י.

האלבום החמישי בהוצאה לעם ובעריכתו של ישעיהו קלינוב משקף במאה ששים ושתים תמונותיו (הלקוחות, לפי הציון, ממצלמות 28 צלמים לפחות) את חגי העם ומועדיו מראשית השנה עד סופה. כל אלה מובאים בכשרון רב, בדרך כלל, באלבום הנאה: מסע לפידיים של ילדי תל' אביב לביל חנוכה, העוברים בפני בית הכנסת הגדול שכפתו מוצפת אורה, מסע הנוער, בפסח, למצדה שלחוף ים המלח.

"אני מהלך בהרים"

כשבא רישארד אינגר החודש ישראל, לשם מסע זמרה שיימשך כחודשיים, לא היתה לו זאת הפעם הראשונה. כבר לפני שבע שנים היה בארץ, כזמר להקת אנזא (הלהקה הצבאית הבריטית) סייר במחנות צבאיים.

אולם מלבד זמרה ארעו עוד כמה דברים בחייו של אינגר בן ה-36, יליד רוסיה השולט בשבע שפות (אנגלית, צרפתית, איטלקית, ספרדית, פולנית, גרמנית ואידיש). הוא הצ' ליה דרך קבע, להימלט מהנאצים (ארבע פעמים בסך הכל). בן 18 ברח מגרמניה, בה גודל, לוינה האוסטרית, בה הפך בן חסותו של מלינור יהודי, הבארון גוטמאן, שדאג לחינוכו המוסיקאי.

עם פלישת הנאצים לאוסטריה יצא למסע קונצרטים (בהם השמיע מוסיקה קלאסית, קונצ'רטו של שוברט, וורדי) בפולין, צ'כר סלובקיה, איטליה, שווייץ. לבסוף החליט להשי' תקע בצרפת, שניה יחד עם זאת את נושאי שירתו: הפך זמר זמרים עממיים, קלים, משעשעים, נתפרסם במועדוני לילה פריסאיים, ברדיו הצרפתי.

ב-1942 לא עמדו לו סגולות ההימלטות, הוא נתפש עלידי הגיסטאפו, נכלא במחנה ריכוז, הצליח, בהוכיחו לעצמו את כשרונו מחדש, להימלט למרסייל שברשות ווישי, החליט להתגייס לגיון הזרים, נשלח לבסיס האימונים שבנאת המדבר סידי באלאבס שבמחוז אורן האלגירי, חדשים לאחר מכן פלשו האמריקאים לצפון אפריקה ואינגר, שהפך בינתיים זמר תזמורת לגיון הזרים, וכיכב בשירי נצחון את הגנרלים אייזנהאור ודה גול, במסבותיהם המפוארות.

כיוון שהתגייס לגיון כדי להימלט מה' נאצים הורשה לעוזבו (בניגוד לחוזה שכבול לחמש שנים) אחר שירות של חצי שנה, הצטרף לאנזא, הפך כוכב הלהקה בהשמיעו שירים רוסיים (שהיו אהובים איתם ימים על החיילים האנגלו-רוסיים מעריצי נצחון סטלינגרד) וספיריטואלים כושיים נוגים. הזמר היפהפה ורחב הגרם (גובה: 1,78 מטר, משקל: 82 ק"ג) משך את תשומת לב האזרחים החשובים שאף ביקשו איתוהואר

שופיע עמהם. ביניהם: ג'וזפין בייקר, הזמרת הכושית שהיתה קפטן בחיל האוויר של דה גול א'מרלן דיטריך שהובאה מהויליבדו, כדי לשעטע את החיילים בהופעותיה. "אפשר לעשות משהו ממך?" המלי' חמה גסתיימה ובאיתור (1947), שוחרר מהצבא. הוא חזר לפריס ולפרסומו. מלבד הופעות לטובת מפעלים יהודיים (מגן דוד אדום, מוסדות צדקה וקרן קיימת לישראל) היה גם הראשון שהשמיע את "לאן אלך?" (שנת' פרסם במהדורתו האנגלית מפי ליאו פולד) במועדון הלילה היהודי הפריסאי, חביבי.

רישארד אינגר יצא ללונדון, הופיע במו' עדוני לילה בשירות השידור הבריטי, בטל' ביזיה, במקומות קייט. חזר לצרפת, השתתף בסרט מעבר לגבול המספר על הברחת פלי' טים מצרפת לספרד בימי מלחמת העולם השנייה הופיע בתפקיד מברח יודע-שיר,

הזמר רישארד אינגר וג'וזפין בייקר
לשאת נערה ישראלית

המלווה את מישל מורגאן ושר "אני מהלך בהרים..."

כשכל משפחתו, מלבד אחות אחת, הת' רכזה בישראל, החליט לצאת אליה, לשעשע אנשים, להבכותם ולהצחיקם, לספר להם סיפורים... כל דבר שהישראליים ירצו בו, גאו ושירים עממיים, לפי טעם כל איש."

"ארצי היפה" יושמע לראשונה בארץ על ידי אינגר שכבר הספיק ללמוד כמה מלים עבריות ("שלום", מה שלומך?), "הכל בסדר") אצל ילדי אחיו ואחותו (שוטר, ספרן, פועל בניין וקיבוצאית), להופיע בקול-ישראל ולהקליט הקלטות ראשונות בהד'ארצי, אחר שמכר משך השנתיים האחר' רונות כשמונים אלף מתקליטיו בצרפת ואנגליה.

ביום מן הימים מקוה אינגר לחזור ארצה להתייסבות קבע, בינתיים יצא לארצות הברית, לקיים הבטחתו לאל ג'ונסון המנוח, שפגשו, כמה חדשים לפני מותו, בצפון אפ' ריקה ואמר לו: "בוא לארצות-הברית. אפשר לעשות משהו ממך."

לרישארד אינגר גם תכניות אחרות, למשל: "לא הייתי מתנגד לשאת נערה ישראלית נחמדה." אומר משה וולין, האימפרסריו הממשיח עליו בשבע עיניים: "אבל גם רונות כשמונים אלף מתקליטיו בצרפת ואנגליה."

והפסקה החשמל

